СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Число 148. — Джерзи Ситі, Н. Дж., второк, 26. червня, 1923.

VOL. XXXI. — No. 148. — Jersey City, N. J., Tuesday, June 26, 1923. — THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ПРО СВОЮ ДОПОМОГУ ФАРМЕРАМ В ТЯЖКІ ЧАСИ

ГАЧИНСОН, Канзас, 23. червня. — Президент Гардинг виступив тут перед великим зібранием, в якому переважали фармері з сього пшеничного округа, з довшою промовою, в котрій представляв заслуги свого уряду коло виратування фармерства з тяжкої повоєнної депресії.

Звернувши увагу на те, що депресія (застій) в американськім рільництві була лишень частиною упадку рільництва, що по скінченню війни дався відчути в цілому світі, президент вичислив ряд законів які були видані за впливом уряду, а яких цілю було зарадити лихови; показав, яку фінансову поміч вони дали фармерам, та вказав на те, що американські фармери перейшли крізу скорше, як фармери других країв, та потерпіли через війну менче, як другі промисли Злучених Держав.

ПРЕЗИДЕНТ ПРО ВІЙНУ

ДЕНВЕР, Колорадо, 24. червня. — Президент Гардинг промовляв тут до ґрупи ранених жовнірів, що лічаться в військовім шпитали, і заявив підчас промови, що він всіми силами буде старатися запобігти новій війні; колиб однак така війна мимо всего таки вибухла, то він покликавби до війни кожду потрібну людину та кождий потрібний доляр.

НЕЩАСНИЙ СЛУЧАЙ СЕРЕД ГАРДИНҐОВОГО ТОВАРИСТВА

ДЕНВЕР, Колорадо, 24. червня. — Двох людий з групи, що товаришить президентови Гардингови в його подорожи по Злучених Державах, погибло нині підчас автомобілевого випадку.

Яких 25 миль звідси на дорозі, їдучій по стрімкім похилі гори, звалився в глибоку гірську прірву автомобіль, на котрім їхало пятеро людий; з них погибло двох Самнер Кертис, представник републиканського центрального комітету, помер на місци, а Доналд Крейґ, газетяр, помер в дорозі до шпиталю. Трох инчих покалічилися так тяжко, що ледво чи вийдуть з випадку з життем.

НОВИЙ СТРАЙК В БУДІВЛЯНІМ ПРОМИСЛІ НЮ ЙОРКУ

НЮ ЙОРК, 24. червня. — Будівляний промисел Ню Йорку знова станув на мертвій точці, бо цементові та бетонові робітники, яким підприємці не захотіли дати 1 доляра денної підвишки, покинули роботу та вийшли на страйк.

Наслідком сього вийшли на незнарошний страйк також мулярі, пломбери, електромеханіки та другі будівляні робітники.

Страйк заскочив підприємців і вони тепер пробують полагодити сю нову перерву в роботі.

СТРАЙК СУДДІВ

НЮ ЙОРК, 24. червня. — Трох суддів в бруклинськім стейтовім суді зрезиґнувало зі свого становища, коли їм відкинено буджет на їх помічників.

АНГЛІЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОГОВІР ПРО МИРОВИЙ СУД

ВАШІНГТОН, 24. червня. — Американський уряд відновив свою угоду з англійським урядом, на основі котрої всі спірні справи межи двома краями мають бути відослані до мирового суду.

Договір про се був заключений ще в 1908. році. По упливі 5 літ, на котрих він був заключений, його відновлено в році 1913., а відтак ще раз в році 1918.

Американський уряд сподіється, що на основі сего договору буде можна переговорювати з англійським урядом про справу прогибіційних правил на морю.

ПРОГИБІЦІЙНІ УРЯДНИКИ КОНФІСКУЮТЬ НАПИТКИ НА АНГЛІЙСЬКИХ КОРАБЛЯХ

НЮ ЙОРК, 24. червня. — Урядники департаменту скарбу сконфіскували великі припаси алькоголічних трунків, які були на заїхавших до нюйорського порту англійських кораблях „Болтику" та „Беренгарії". Припаси обох кораблів були опечатані англійськими урядниками з хвилею вїзду в тримилевий прибережний пояс.

На „Болтику" урядники найшли 6,198 фляшок трунків, а на „Беренгарії" 3,193. Кажуть, що уряд зверне частину сих припасів кораблям, як вони будуть виїздити назад до Европи.

Урядники сподіються з причини сеї конфіскати поважних протестів зі сторони чужих урядів.

ЖОВНІРИ ЗНОВА ЖАДАЮТЬ БОНУСА

ВАШІНГТОН, 24. червня. — Від коли, як президент Гардинг виступив з публичною похвалою для свого уряду, що він буде мати сего року 200 мілїонів долярів надвижки, організації ветеранів великої війни стали радитися піднести наново свої домагання, щоби конгрес признав їм бонус (винагороду).

ПОСТУПОВІ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАГОДЯТЬСЯ ДО ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

ВАШІНГТОН, 24. червня. — Організація „Конференція для Поступової Політичної Акції", котра при послідних виборах потрафила побороти ряд заскорузлих консервативних кандидатів, збирається вже до нової кампанії, хоча вона не думає виступати [illegible] з власною організацією нової політичної партії.

ЖАДОБА ПРИГОД.

Двох бруклинських хлопців, начитавшися в дешевих книжочках про пригод білих з Індіянами, постановили покинути своїх родичів та піти в світ шукати за червоношкірними людьми. Оба 14-літні „авантурники" пішли пішки з Бруклина до Ню Йорку до двірця Ґренд Сентрел, де один з них розбив власний банк. в якому він складав пятаки. За добуті таким розбоєм гроші оба подорожні покупили собі зелізничі білети до Гвайт Плейнс. першої стації під Ню Йорком на півночи. Висівши тут з двірця. вони стали допитуватися прохожих за Індіян. а коли сі не могли дати їм ніяких близчих інформацій, хлопці звернулися зі запитами до жерела всяких подібних відомостий, до поліції. Та полісмен, місто завести їх до Індіянської оселі, став їх випитувати, де вони живуть, а відтак зателефонував до родичів хлопців, щоби приїхали до Гвайт Плейнс та забрали собі з поліційної стації своїх хлопців.

Говорив поліційний урядник хлопцям при відїзді: „Як приїдете домів. дістанете червоної шкіри тільки вам захочеться.

ТОВАРИСТВО ДЛЯ РЕЛІГІЙНОГО ВИХОВАННЯ.

Кількох провідників ріжних релігійних віроісповідань заінкорпорувало в нюйорськім стейті так звану Національну Раду Релігійних Шкіл, яка поклала собі за ціль попирати основні засади, що є підкладом всіх релігійи, та старатися за навчанне їх по школах. До товариства входять католики, протестанти й жиди.

ТЕЛЕФОНІЧНИЙ СТРАЙК В НОВІЙ АНГЛІЇ.

Юнія телефоніčних робітників зарядила в цілій Новій Англії страйк на найблезчий вівторок.

Зарядженнє є вислідом голосовання по всіх льокалях телефонічної юнії. На страйк вийде коло 10,000 робітниць. "Генеральні зарядчики телефонічних підприємств почали набирати страйколомів в Ню Йорку.

ПАРУБОЦЬКА БУЙНІСТЬ

В Сеняві, пов. Бібрка в Галичині парібок Михайло Козак посварився на весілю з Олексою Шевчуком і побив його так дрючком, що той помер на другий день. Буйного парубка враз з його товаришами арештовано.

ВИГРАВ ДВОМА ГОЛОСАМИ АЛЕ ПРОГРАВ ОДНИМ.

Підчас виборів міських урядників в нюджерзькім місті Пасаїку кандидат на міського комішенера Джан Джансон довідався від комісії, що він вийшов двома голосами. Опісля показалося, що комісія, обчисляючи голоси, перехопила три голоси, які впали на його контракандидата. В той спосіб кандидат перепав одним голосом.

ГОРОЖАНСЬКА ВІЙНА В БРАЗИЛІЇ.

З Бразилії доносять, що війська федерального уряду побили повстанців в кровавій битві коло міста Алґрете.

РОДИНА ДОСТОЄВСЬКОГО В НУЖДІ.

Закордонна преса доносить, що родина геніяльного російського писменника Достоєвського найшлася в страшній нужді. Син Достоєвського помер наслідком голоду. Жінка сина Достоєвського живе на Кримі в голоді.

ЗЕМЛЯ ФРАНЦІЇ ОПАДАЄ.

...ли знатоки висоту землі у Франції. Вони виказали, що від останнього поміру, що відбулося перед 30 роками земля значно опала, понизилася. В „Перегляді загальної ґеольоґії" Кайзера, зображена майже ціла Франція у пониженій височині поверхні. Лише у безпосередній близкости Альп і Пиринеїв не спостережено ніякого опадання землі. Це пониження є все більше проти берегів Каналу і Північного моря, де досягає 80 до 100 цм. Хоча звісно є, що все північне низинне побережжа Франції і південне англійське все більше опускаються, всетаки мусить нас зачудувати незвичайно скоре пониження землі. За одно століття воно виносить 3 метри. В звіті баварської академії наук читаємо таке: На північ від французької области пониження находимо в Англії й Шотляндії область землі що підноситься. А саме є там великі маси, які підносяться у східному продовженню кітлини Канала.

НАСЛІДКИ НЕОБЕРЕЖНОСТИ.

В Мшані, у Галичині підчас шкільної прогульки затонуло двох учеників зі Львова. Маріян Молінський і Віктор Климович. Оба купалися в ріці і коли один почав тонути в глибині потягнув другого за собою, бажаючи ратувати себе. Тіла обох найдено.

ЛЮДИ ЧИ ЗВІРІ?

У редакції „Діла" у Львові зявився селянин, доведений до розпуки звірськими вчинками поліції в Перемишлянах. Прийшов шукати поради і оборони перед насильствами провінціональних жандармських короликів, які не маючи над собою жадної контролі висших державних чиників, допускаються злочинів, які є ганьбою для держави і культури. Справа представляється так:

Юстин Крет, господар з села Чорнушевич, повіт Львів, вибрався в дорогу на Україну, щоб відвідати свою сестру, яка залишилась там ще з часів світової війни. Над Збручем зловили його жандарми і відставили до станиці в Перемишлянах. Там жандарми при слідстві знущались над Юстином Кретом в нечуваний спосіб. Між іншим вбивали йому іглу в руки, били, вкладали кулі поміж пальці і скручували руки, так, що нещасна жертв озвірілих жандармів стратила притомність. Тим способом хотіли жандарми вимусити зізнанне в справі вбивства польського ксьондза 1918 р., хоч Юстин Крет в той час перебував в Росії. Після нелюдських знущань Крета звільнено, яко невинного.

ВШЕХПОЛЬСЬКА БЕЗЛИЧНІСТЬ.

В збаражськім повіті ходять жандарми по громадах і українських нарохіяльних урядах і предкладають до підпису і прибиття печатки два аркуші паперу, вложеного один в другім. На однім боці верхного аркуша є заява: „Осьвядчами сєн за утворженєм р.-кат. біскупства в Тарнополю"; другa сторона того аркуша чиста, а на другім аркуші щойно кажуть прибивати печатки.

СВИНІ И ПЯСТО-ХІЄНСЬКА УГОДА.

Під таким наголовком читаємо в „Курері львовскім": „Славетні політичні свині" не сходять з денного порядку. Як оповідають у Варшаві, одною з точок пясто-правого союза, є, хто-зна чи не фундаментальною, таємна „свинська" кляузуля. На її підставі експорт свиний мав би стати фактичним монополем „Пяста". Свині яко підвалина політичної ідеольоґії — це досіль невияснена справа".

НАГЛИЙ СУД У ВАРШАВІ.

На днях перед наглим судом у Варшаві стане Нівіньскі, обвинувачений у вбивстві віцепрезеса головного земського уряду Олевінского.

НІМЕЦЬКІ РОБІТНИКИ В РУРЩИНІ БУДУТЬ ПРОДОВЖАТИ БОРОТЬБУ ПРОТИ ФРАНЦУСЬКИХ НАЇЗНИКІВ

ЕССЕН, Німеччина, 24. червня. — Делеґати робітничих юнїй Рурщини заявились за продовжуванием „пасивної" резистенції (безчинного опору) проти французької окупаційної влади. Вони заявили, що „пасивна резистенція" буде тривати так довго, поки не скінчиться брутальна чужинецька військова окупація і поки Франція не погодиться з Німеччиною на справедливі умови переговорів.

ТЕПЕР ВСІ АЛІЯНТИ СЕ—ҐЕНЕРАЛ ДЕГУТ

ЕССЕН, Німеччина, 24. червня. — Начальник французького наїзду в Порурю, ґенерал Деґут, видав проклямацію, в якій заявив, що аліянтська контрольна рада має право захопити увесь засіб угля в копальнях і заводах Рурщини на сплату „воєнних відшкодовань" аліянтам.

Він завважує теж, що будуть наложені строгі кари на сих підприємців, котрі важились би без його дозволу перевозити уголь із засобів, які він оголосив захопленими.

МІЖНАРОДНІЙ АВІЯЦІЙНИЙ ЗЇЗД В ЛОНДОНІ

ЛОНДОН, 24. червня. — Тут відбувається нарада 19 держав світа над вживанием воздухоплавних сил вчасі мира і війни.

АЛЬБАНЦІ МАЮТЬ НОВУ РЕВОЛЮЦІЮ

БІЛГОРОД, столиця Югославії, 22. червня. — Сюди доносять з Альбанії, що там вибухла революція.

Повстанці побили державне військо біля Красніча і маширують на Скутарі.

Вони хотять повалити теперішнє правительство в Тірані і привернути владу князя Віда, котрий там княжив короткий час перед війною.

Сербська преса пише, що повстанців заохотили до революції події в Болгарії.

БОЛГАРСЬКИЙ ПРЕМІЄР ЗАНКОВ ПРО СВОЮ ПОЛІТИКУ

СОФІЯ, столиця Болгарії, 22. червня. — Новий болгарський премієр Занков, який ніколи не був політиком, а тільки ученим фільософом та економістом, дібрав собі весь міністерський кабінет не з політиків а із знавців, спеціялістів у ріжних галузях адміністрації.

Він заявив, що переворот стався ізза невдоленія народу із самовлади Стамбулійського і його групи, яка переслідувала і нищила міщан та інтеліґенцію.

Нова влада, казав він, буде оберігати права і вольности всіх горожан, бо всі вони потрібні і корисні для держави і нації.

НІМЦІ ХОТЯТЬ ЇХАТИ ДО АМЕРИКИ

БЕРЛІН, 24. червня. — Німці засипають консулят зголошениями, що хотять по 1-ому липня с. р. виїхати до Америки.

БОЛГАРІЯ БУДЕ АЛІЯНТАМ ПЛАТИТИ, ЯКЩО ВИКОНАЮТЬ ЗОБОВЯЗАННЯ

СОФІЯ, 24. червня. — Болгарський міністер закордонних справ Калов вислав телеграму до лозанської мирової конференції, в якій заявляє, що Болгарія готова платити аліянтам „воєнні відшкодовання", але домагається признання їй приступу до Егейського моря згідно з постановою мирового договору з Неї.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ПРО АМЕРИКАНСЬКУ ПРОГІБІЦІЮ

ЛОНДОН, 24. червня. — Нині промовляв тут у велшській баптистській церкві бувший британський премієр Давид Лойд Джордж.

Він говорив про прогібіцію в Америці. Сказав, що Америка має право захоплювати алькоголь на чужинецьких кораблях на своїх водах. Заявився за сим, щоби світ дав змогу Америці перевести у себе досвід з прогибіцією, але завважив, що він вірить, що Америка мусіти-ме довершити змін у прогібіційних постановах в користь легких напитків.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ ПРОТИ РЕЛІГІЇ

МОСКВА, 24. червня. — „Комінтерн" („комуністичний" або „третій" „інтернаціонал") відкинув домагание частини комуністів, котрі поставили внесенне, щоби признати релігію за приватну справу совісти.

„Комінтерн" заявив, що так може бути в буржуазних державах (значить, що в буржуазних державах релігія може бути приватною справою совісти), але для комуністів релігію годі погодити з комунізмом (бо в них комунізм релігія).

ГОРА ЕТНА ЗАТИХАЄ

КАТАНІЯ, Сицилія, Італія, 24. червня. — Кратер вулькану Етни ще димиться і гремить, але струї ляви щораз більше опадають в розмірах і силі.

Навіщена недолею околиця поволи вертається до правильного стану. Люди вертають до праці і перебудовують знищені доми.

СНІГ В ІТАЛІЇ

РИМ, 22. червня. — Італія зачала сьогорічне літо не тільки виливом ляви з вулькану Етни але теж і морозом та снігом, який сьогодня завитав в теплу Італію.

Зимна филя захопила усю північну Італію.

Коло Трентіна упав сніг глибини 18 інчів, а термометер впав 24 степені нижче зера.

Збігці зпід гори Етни тряслись від зимна. Влада роздала їм теплі одіння з військових магазинів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодинокe число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза 1888 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЛЯЦЬКА ПОГОНЯ ЗА УКРАЇНСЬКИМ „ТАЙНИМ" УНІВЕРСИТЕТОМ У ЛЬВОВІ

Львівське „Діло" повідомляє:

Дня 30-ого мая с. р. польська поліція у Львові „викрила" знову в малій салі Лисенка виклад медицини. Присутним забрано записники та занотовано їх.

Тесаме повторилося з великим успіхом для поліції в пятницю 1. с. м., бо в тійсамій салі „захоплено" понад сотку студентів і професора на „нелегальнім" викладі. Процедура списування тривала дві години. З огляду на такий довгий час списування, медики, що вже мали нагоду близше познакомитися з поліцією і тепер (бо вони вже й передше були знакомі), забажали мати памятку з тих часів незвичайної опіки нашого „братнього народу" на полі української культури та відфотографували студентів з професором і поліцією. Поліція хотіла переводити особисті ревізії, бо знайшла мало записників, але не переводила. Студенти, навчені досвідом, не приносять уже зшитків зі собою, хиба картки. Прикінці професор в присутности поліції заповів точно день, час і місце слідуючого викладу. Сим, розуміється, улекшено незвичайно тяжку працю поліції і вона зможе тепер легко „викрити" дальші „тайні" виклади українського університету.

Знову понеділок, 4. с. м. записався в поліції золотими буквами небувалого успіху, бо крім „тайної" української медицини „викрили" ще й „тайну" українську техніку. Коло полудня впала поліція знову до салі Лисенка, де знову „викрила" інший виклад медицини. Записано всіх учасників і відібрано записники, які ще хто мав.

Рівночасно інший віддія поліції „викрив" в товаристві Українських Техніків „Основа" при ул .Потоцького виклад математики на українській техніці. Знову списано всіх і забрано много записників.

Опісля ще переведено ревізію в льокалі товариства „Основа" і найдено передвоєнні рисунки, що видались дуже небезпечними поліції і тому їх забрала.

На тім покищо поліція закінчила свою погоню за українським університетом і українською технікою, котрі всетаки істнують і сподіваються дальших відвідин наших „братніх" опікунів.

Для Українців сей один з премногих ляцьких розбоїв не є нічим новим ані дивним. Але АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ повинні зібрати усю мартирольогію львівського українського університету і постаратись, щоб котрийсь із свободолюбних сенаторів або конгресменів заговорив про се в Конгресі у Вашинґтоні і притім пригадав американському правительству, що американська влада за Вилсона приложила свою руку до злочину над Східною Галичиною, а теперішня влада за Гардинга, в марті сього року, зараз по соромній постанові конференції амбасадорів у Парижі з 14-ого марта с. р., — поспішилась признати сей злочин за леґальний стан.

Такісамі заходи могли би зробити КАНАДІЙСЬКІ УКРАЇНЦІ і подбати, щоб сю справу як слід видвигнути в домініяльному парляменті в Оттаві і в британському парляменті в Лондоні.

Нехай світ знає, якого злочину допустився, віддаючи під Польщу розбоєм нападені нею народи.

ЧИ ЛИШЕ В АФРИЦІ Є ЛЮДОЇДСТВО І ТОРГОВЛЯ РАБАМИ?

Француське правительство поручило Лізі Народів, аби придумала способи, як викорінити в її посілостях в Камеруні, в Африці, які вона одержала від версайської мирової конференції, канібалізм (людоїдство) і торговлю людьми-рабами.

Француське правительство і Ліга Націй непотрібно шукають за людоїдством і торговлею рабами аж в Африці, бо таки у їх старій культурній Европі все те істнує.

Під большевією є людоїдство, а між большевією і Польщею є торговля рабами. Большевія, вважаючи народи за рабів, продала їх міліони яко рабів в ярмо польської шляхти.

А самі Французи і їх алїянти, чи вони ліпші?

Вони-ж недавно, бо 14-ого марта, 1923, затвердили в Парижі соромний договір про торговлю народами як рабами, який Поляки і Большевики підписали в Ризі дня 18. марта, 1921.

Вони таксамо поступають з Литовцями, Німцями, Болгарами, а навіть своїми союзниками Греками.

Цілком алїянти, їх Поляки, і большевики не ріжняться від Африкан Камерунців, хиба висшою культурою і цивілізацією, задля якої вони хотять свої злочини прикрити фарисейством.

ЗБОРИ УКРАЇНОК В ХОЛМІ.

29. травня (мая) в Холмі відбулись збори ініціятивної групи жінок-Українок. Група постановила приступити до пропаґанди жіночого руху увійти в зносини з жіночими культурними і економічними орґанізаціями Галичини й підготовити зїзд жінок-Українок.

Група ставить собі такі завдання: а) ширенне національної свідомости; б) ширенне освіти загальної і професійної; в) забезпечення праці у всіх галузях життя; г) матеріяльна самодопомога.

Група складається на підставі територіяльного представництва.

ПАН ДР. КАРЕЛЬ КРАМАРЖ—НЕПОСИДЮЧИЙ.

(Картина з чеського політичного життя).

Др. Карель Крамарж — се одна з найбільше знаних політичних фіґур в Чехах. Родився він в р. 1860 а студіював на університеті в Празі, Берліні і Штрасбурґу а також в школі наук політичних в Парижи. Вміє тому перфектно по француськи, що для політика зі ширшим полем діяльности доконечне. Оженився він в Росії з дуже богатою фабриканткою чи дідичкою — то й по російськи дуже добре говорить. Його вілля лежить на горі, недалеко бувшого королівського замку так, що видко її майже з кождої більшої площи у Празі. Др. Крамарж — се панславіст старої московської школи. Він би з ґустом вілляв в московське море усі славянські ріки, крім... одної може Велтави. — Могуча царська Росія — се доси в його очах головна підстава, опора і будуччина Славянщини. Коли в рр. 1919 і 1920 у Росії воювали чесько-словацькі леґіони викрикуючи подив цілого світа своїми подвигами серед большевицького моря — повстало питанне: в який остаточно спосіб спровадити їх до вітчини? Одні казали: лише через Сибір, здовж сибірської залізничої дороги, а з Владивостока — кораблем.

Крамарж був иншої думки: ні через Росію на полудне, через Україну (брр! він так не казав! Через „южную Росію".) до портів Чорного моря. В сей спосіб взято би большевиків в два огні, бо з полудня ішов на них Денікін.

Його думка не побідила. Чехословацькі леґіонери пішли через Сибір, виконали похід одинокий може у всесвітній історії (я бачив картини з него в кіні), та через Владивосток, з великими богацтвами (за які заложили так зв. леґіонарський банк) вернули у вітчину.

Та Крамарж на тім не поперестав: під весну 1920 р. він випрохав собі у Французів воєнний корабель, сів на нього в Марселі, переїхав ціле Середземне, Еґейське, Маромора, та Чорне море і доїхав аж до Таганроґу при самім вступі до Азовського моря.

Аж тут висів на сушу і відбув з Денікином, котрий там мав свою головну кватиру — основну конференцію. Конференція випала добре, наслідки її були також дуже добрі але... для большевиків. Добряга Крамарж не жалував труду, наразив себе на морську хоробу, не боявся навіть „бурі на Чорнім морі", про котру ми Українці так добре знаєм зі звісної кобзарської думи, я все те, щоби остерегти Денікина, щоби не допустити до нерозважного кроку з його сторони. А тим нерозважним кроком, погубним для „єдиної неделімої" — було би признанне Української Нар. Республики та союз із нею. Сего твердиї у своїх прінціпах Крамарж не міг допустити — і не допустив. І хотя Денікин потім — воюючи рівночасно на два фронти — мусів очивидно дістати по головці то Крамарж і доси є пересвідчений про єдиноспасительність своєї антиукраїнської концепції, як і про ґеніяльність пропонованого ним катаґазісу леґіонарів вділ на полудне через Росію. Заходить лише питанне, **кілько** би їх при тій комбінації дійшло до берегів Чорного моря!

Як сказано — Крамарж се людина тверда, зосібна взглядом нас, Українців. Ми ніколи не мали ласки у нього; але зате любив він дуже наших ренеґатів а Ніколушка Глібовицький був навіть якийсь час його адютантом, та їздив з ним в 1918 р. навіть аж до Петербурга, котрий ще тоді Петроградом не був.

Минувшого року приймав п. Карель у себе делеґатів славянського студентського конгресу. В повитальній промові вичислив він всі славянські народности. Та Українців і Білорусинів поминув, що довело очивидно до немилого інциденту. Але він вже таки такий, і на се ради нема!

Не будемо тут подавати цілої житеписи п. Кареля. Житте його дуже бурхливе, вдача непосидюща. В обороні Казя Баденього та так зв. „лекс Фалькенгайм" — він разом з Дудьом Абрагамовичем впровадив був в падолисті 1897 р. поліцію до австрійського парляменту. Його головним політичним шпортом се юдженне чеської суспільности на Німців. — Так, як Масарик годить і лагодить національні суперечности, так знову святим заповітом Крамаржа є їх заострювати і всяке порозуміннє між Чехами а Німцями робити неможливим.

Тай взагалі, коли Масарик назве щось білим, то можемо згори знати, що Крамарж назве се чорним. Внутрішний біль, який його тайно пожирає се квестія: чому не він преизидентом републики а Масарик! І то той Масарик, що його за критику краледворецької рукописи та за мужеське слово в процесі Гільснера чеська „суспільність" уважала за зрадника та за найбільшу погань, яка тягаєся по землях корони св. Вячеслава. І тому п. Карель цілком не вяжеся жадними зглядами, але де може стараеся старому президентови причепити порядну латку. До недавна він еще дещо уговкував себе. А радше уговкував його товариш партійний др. Рашін, що довів до коаліції пятьох чеських партій, котрих делеґати, так звана „петічка" є властивою, найвищою, хоч в конституції не предвидженою владою в Чехах.

Та Рашін згинув від кулі і то за те, що позволив собі на критикованне леґіонарської орґанізації, котра — яко „держава в державі" є — можна сказати — правдивою ахіллевою пятою републики. Мучився той бідний Рашін щось шість неділь, але ще умираючи висказав яко свій заповіт, що **народови треба безумовно** і серед яких би то не було обставин — **говорити правду.**

Може бути, що і Крамарж уважає боротьбу з Масариком, та його правою рукою міністром спр. закорд. Бенешом також за боротьбу з неправдою, хоч переважна більшість Чехів бачить инші мотиви у тім його ворогованню.

Рашін помер — і Крамарж розгулявся на добре. Він мече собою по цілій републиці та виголошує промови проти Масарика та проти Бенеша, котрого до недавна називав „молодим, не без таланту повоєнним диплъоматом".

Ту безглядну аґітацію розпочав Крамарж очивидячки в сій ціли, щоби піднести бодай дещо сильно приупавшу популярність свою і своєї народнотемократичної партії. Партія та при послідних виборах вийшла дуже обкроєна, хоч на жаль має еще досить прихильників між фабрикантами (Крамарж сам є фабрикантом), банкирами та урядовцями.

Недавно тому виступив Крамарж на однім вічу в Празі та напав мокрим рядном на др. Масарика, на президента міністрів Свеглю, та на мін. Бенеша. Закидував він їм головно се, що чсл. уряд розпочав переговори з советською Росією. Треба однак знати, що чесько-словацький уряд відноситься до Росії яко такої а питанне котра партія стоїть тепер при кермі у тій державі, і яка там є система володіння — полишає цілком на боці. Що-ж до комуністів то чсл. уряд відноситься дуже строго до сеї партії у себе дома. Але Крамаржа болить факт, що в Росії за його ласкавим причиненням панують не його приятелі-чорносотенці і не його симпатични кадети, але другі, ще й йдо того вороги капіталістів, і звідси його гнів на чсл. уряд.

Орґан нац. соціялістів (Клюфачівців) „Ческе Сльово", до котрого має близко стояти й сам Бенеш, відповідає йому ось-що:

„Нас тішить, що факти стоять так ясно перед нами, і що ми, яко одна з партій коаліційних (з „петічки") можемо взглядом них заняти таке ясне і рішуче становище. Ми стверджуємо передовсім що Крамаржане своїм кличем „націоналістичного руху" виступили на вулицю. В сей спосіб взялися ті панове до тактики, котру ми пізнали в Баварії, Болгарії на Мадярщині а віднедавна і в Польщі. — Гарно! Панове відкликуються до вулиці однакож най не забувають, що то не вони над вулицею панують! Можна бути всілякої думки про се, чи годиться переговорювати з советами чи ні. Та не може бути поважному політикови устродвох думок про се, чи годиться ювати таку демаґоґічну та недостойну ґереґу, чи він повинен бути льояльним чи ні, та чи він може віддаватись такій політичній неморальности чи ні. Ми звертаємо отсим увагу суспільности на се, що виробляє шеф нац. дем. партії проти представників уряду і держави, і як то його партія се толерує. А ми робимо се тому, щоби коли сподівані наслідки такої роботи появляться — всі знали, хто є виновником сего!"

Соціяльно-демократ. „Право Ліду" відповіло на промову Крамаржа на згаданім вічу статею під загол. „То так не іде!"

„Пан Крамарж — пише ся часопись — осягнув своєю послідною промовою справді вершка своїх політичних чудасій. Партія нац. демократична обвинувачує устами свого провідника управу закордонної політики, що та управа піддержує неморальність, варварство і нелюдскість. Ми знаємо, що не ціла партія є сеї самої думки, що многі її провідники та прихильники з базіканнем Крамаржа не годяться і що вони засуджують підлабузнюванне Крамаржа до фашистівського терроризму. Та се не є справою загалу, се є внутрішною справою нац. дем. партії. Однак на зверх виступає і промовляє іменем сеї партії Крамарж, а сей і рота не отворить як що би не напав зараз в найбільше перфідний спосіб на управу нашої внішної політики! Він з кождим днем еще збільшує сю перфідію і то серед оплесків своєї кліки. Ми заявляємо поновно, що др. Крамарж може собі говорити, що захоче, бо з його балаканини ніхто вже собі нічого не робить, ані у нас, ані заграницею. Однак се не є чесно, коли др. Крамарж і його партія позістають в коаліційнім правительстві, котрі він власне так напастує, обиджує та оплюгавлює".

На се відповіли „Народні лісти", орган Крамаржівців ось-що:

„Просимо дуже панів заощадити собі всяких грозьб, котрі цілком не осягають бажаної ціли. Коаліція не відля поодиноких панів, але для держави. Тій державі і нашій нації служимо ми після нашого найліпшого знання і сумління.

Будучність держави і її свобода се одинокі провідні звізди нашої політики. А так, як ми припускаєм, що і другі партії коаліційні мають ту саму ціль перед собою (хотя з їх часописей віє иншим духом) то ми нетратим надії і по тій паперовій бурі, що коаліція поконає і справді всякі трудноці, і позістане одиноким носичем чеської державної думки".

Впрочім заповідає та часопись що і далі буде поборювати заграничну політику правительства.

Остаточно — з великої хмари малий доіц. Міністер-президент Свегля вдався уже в цілу справу та скликав „петічку" на засіданнє, на котрім вже обговорено найважнійші законопроєкти, котрі мають увійти на порядок дневний дальших нарад парляментарних.

Що з цілої тої, так скоро минувшої бурі для нас найбільше інтересне, то той самозаховавчий змисл, котрий йкаже чеським партіям політичним помимо усіх противенств тактичних і програмових годитись всюди там, де іде о загальне державне добро. Крамарж атакує Беніша за його заграничну політику, але коли прийде на порядок дневний буджет міністерства справ закордонних — всі Крамаржівці як оден муж будуть голосувати за тим буджетом. У Чехів є прямо виключеним і неможливим, щоби котрий муж державний зважився сказати: „Або най буде Чехія після моєї програмки, або най не буде її цілком". А „деинде" таке бувало. Але за те Чехи мають свою державу, а тамті „инші" не мають! Лишилися лише зі своїми програмками і „лозунґами", тай то... заграницею!

Треба однак і се ствердити, що така „петічка" має і свої темні сторони; именно для тих, що у ній не сидять. А не сидять у ній, та навіть в парляменті не сидять наші Підкарпатяне. І хоч на поли середного шкільництва царствує у нь повна язикова анархія, хотя міністер шкільництва соц. демократ Бехине заявив 3. вересня м. р. на вічу в Ужгороді, що Підкарпаттє се український Піемонт — то він, помимо публичного візвання в часописсях — і пальцем доси не кивнув щоби ту анархію усунути. А чому? Бо боїться „пятічки", в котрій сидить лише оден соц. демократ, а крім того двох рішучих противників нашої культури а двох, що їм „вшехноедно".

Відноситься се передовсім до аґраріїв, котрих муж довіря міністер війни Удржаль (цивіль) сказав недавно при нагоді двом підкарпатським делеґатам: **„Нам, Чехам, то цілком нічого не шкодить, що на Підкарпаттю учать і по московськи!"**

Віборне! пане Удржаль. Вам то і справді нічого не шкодить, але шкодить нашому народови, нашій культурі! А деж ваше славяновільство пане Удржаль?

Ходять поголоски, що заноситься на якусь корисну зміну. Кажуть, що президент Масарик готує якусь українофільську брошуру тай що еще щось важного має появитись. Але я се радше промовчу, щоби ще долиха ненавлочити.

А вжеж мушу піднести, що недавна гостина през. Масарика в Потебрадах та його промова до професорів і студентів тамошної укр. Госп. Академії зробила велике враженє на чеський загал. (Про ту гостину був уже звіт в „Свободі").

Задокументував публично, як серіозно він відноситься до українського питання! Сего не може іґнорувати який небудь Шімечек в Ужгороді або Трохазка в Мукачеві!

Характеристичне еще і се було в промові президента, що він виразно зазначив, що добре знає про працю так професорів як і студентів у Госп. Академії.

Щасте велике, що його не тягне (мабуть на підставі добрих інформацій) до Вільн. Укр. Університету в Празі! А нуж би не застав на якім викладі ані професора, ані студентів? Чиж се було-б йому приємно?

Гриць Сотниченко.

Прага, 5. червня, 1923.

ДО ПРИЯТЕЛІВ МОЛОДІ!

(Поклик віденських українських товариств).

Оідписані товариства приступають до переведення в діло акції, яка буде мати серед нинішних обставин українського життя велике значінне, а саме: до здвигнення Українського Студентського Дому у Відні.

У хвилі, коли почетвертована Україна знайшлася в ярмі чужих окупацій і наслідком того не тільки чужа культура, але й цілий апарат держав-завойовників пригнічує і з корінем хоче вирвати молоді парости української культури, у хвилі коли найвищі українські школи у Львові гонені й переслідувані окупантом, мусять критися в катакомбах без можности інтензивної наукової праці, — у хвилі коли наслідком того грозить погром українській культурі, гірший від погрому на боевім фронті, — приступаємо до створення приюту української культури на чужині.

Дім-приют у Відні має служити тим студентам, які ізза політичних подій не можуть студіювати в краю, тим — які не мають у краю відповідних фахових шкіл, а вкінці тим, які бажають користати з нагромаджених тут століттями цінних добутків культури і спеціялізуватися.

Український Студентський Дім є тим конечнійший, що наша суспільність не може дати студіюючій молоді потрібного матеріяльного оперття.

Український Студентський Дім у Відні дасть приміщенне 50—80 студентам і облекшить їхню боротьбу за дах над головою! Він дасть приміщенне одинокій прилюдній; українській бібліотеці Т-ва „Січ" у Відні, яку поширюється бібліоґрафічним матеріялом з часів останньої боротьби за українську державність! Він стане осередком научної і культурної праці нашої молоді у Відні! Український Студентський Дім у Відні буде приютом вільної, незакріпощеної думки!

В переведенню сеї акції поспішив нам у поміч Европейський Студентський Фонд, з якого засобів закуповується будівляну парцелю під Український Студентський Дім у Відні.

Тутешнє студентство дає працю своїх рук і під проводом фахових сил приступає до роботи.

Обовязком кождого, кому залежить на будуччині нації, є поперти змагання молоді. Тому кличемо до всіх:

Покладіть одну цеголку більше у підвалини кращого!

Нехай кождий докине одноразову жертву на купно будівляного матеріялу для Українського Студентського Дому у Відні! Спільними силами легко здвигнеться те, що видається важке на перший погляд. Тому на нікого не сміє впасти закид, що він стояв осторонь тоді, коли треба було праці або невеличкої жертви. Спішіть з лептами! Бо час дорогий, а в наших обставинах він означає — ярмо.

Земляки! Допоможіть молоді в її змаганнях до культури! Світлом розвіємо ту тьму, яка нависла над нашою поневоленою Батьківщиною!

Відень, у травні, 1923. р.

УКРАЇНСЬКЕ Т-ВО ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ:

Др. С. Дністрянський, голова; **І. Охримович,** скарбник; **М. Стрільців,** секр.

УКРАЇНСЬКЕ АКАДЕМІЧНЕ Т-ВО „СІЧ":

Т. Марітчак, голова; **В. Огоновський,** секретар.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ ЩО

Наймолодший син славної драматичної акторки Анастазії Суворіни, яка передтим мала власний театр в Петрограді, а котра мешкає тепер в Ню Йорку як втікачка, нагло зник з дому матери, лишаючи письмо, що йде з дому, бо не хоче бути тягарем родини. Написав також, що хоче бути незалежним і заробляти сам на життя.

Чи Ви знаєте, що турецькі цигаретки Мюред пакується в тверді пачки, котрі хоронять їх від ломання і здушення? Звичайні цигаретки пакується у вязки. Се причина чому пачка Мюред варта тузін пачок инших цигареток.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДУМКИ

Кажуть пани, що тільки вони знають дорогу до щастя людства. Їх буцімто вороги, большевики, співають і собі тусаму пісню: Тільки ми зробимо на землі рай! А на ділі і одні і другі дбають тільки про те, щоби придбати добро собі та своїм!

* * *

„Великий спаситель людства, защитник бідних, представник пониженого пролетаріяту", Троцький, закупив для себе і своєї рідні великі простори землі в Арґентині. На тім величезнім обшарі побудує палату і прегарні господарські будинки і стане більшим богачем ніж колинебудь був якийнебудь московський князь або польський граф-дідич. Для своєї обслуги і вигоди найме сотки пролетарів, які будуть на „пролетарського пророка" робити.

* * *

Комуністичні комісарі горлають на ввесь світ, що усе добро належить робучим рукам. Вони винищували і винищують інтеліґенцію, бо це „білоручки". Але поміж самими комісарами, хто з них працює у фабриці, копальні, або на полі?! Жаден з них не береться за чорну роботу. Таксамо, як ті наші писаки з Ню Йорку, як усі ті „пророки" „нового ладу" (?) у світі.

* * *

Є поміж Українцями ґрупа людий, що перебоем радаби втиснути цю думку, що Україна мусить бути соціялістичною державою. Товариші соціялісти усіх відтінків — від червоного аж до рожевого: — Чому не оставити розвязки самому народови? Добудьмо державу, щоб увесь загал народу міг сказати своє свобідне слово, якого ладу хоче! Не накидаймо своїх особистих думок; не держім їх як одинокої правди, бо будемо виглядати як той циган, що казав, що у нім ціла правда та у Бозі трошки.

* * *

Свобідний нарід може помилитись у вирішенню державних справ, але від того шкоди нема. Усі похибки він має нагоду поправити. Але біда такому народови, що передасть усю силу горстці людий, хочби і найліпших. Бо тоді нарід не годен ніколи вийти із дитинячого віку. Він перестає займатись публичними справами і дає доступ до скоршої чи пізніщої тиранії.

* * *

У великій небезпеці, як нпр. підчас війни або в боротьбі за волю, народ може передати повну власть малій горстці довірених людий або й одному чоловікови на це, щоби втишити усі партійні течії і привести усі національні сили в одно русло. Але й тоді нарід має право відклику тої повновласти, яку і так дає тільки для виконання ясно означеного пляну і на протяг певного часу.

* * *

Коли нарід не має змоги проявити своєї волі, або коли народне лихоліття прибило духа народу, тоді живіщі люди мають право самі розпочати таку роботу, яка прямує до визволення і пробудження свого народу.

* * *

Коли наш нарід у польськім, московськім та румунськім ярмі не має потрібної спромоги повести дальше активну боротьбу за свою державу, тоді ця робота лишається обовязком для нас і всіх еміґрантів з рідної землі.

* * *

Американська еміґрація повинна подбати, щоби скликати загальний зїзд представників усеї еміґрації, — коли можна разом в однім місці в Европі, а коли ні, то у Відні, Празі і в Берліні — на це, щоб вибрати один всеукраїнський центральний комітет для визволення України.

* * *

Уряд Петрушевича був потрібний так довго, поки була надія на освободження хоч частини українських земель. Відтепер мусимо ступити на ширший шлях, а саме на всеукраїнську дорогу з кличем: Злука усіх наших земель і усього народу в одну, нероздільну, Соборну Українську Державу!

(с).

ДОПИСІ

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Подаемо до відома усім нашим дописувателям, що відтепер не будемо звертати ніяких рукописів ані листів. Звертанне надісланого матеріялу спричинює чимало замішання в редакції і друкарні. Ми поміщуемо радо усе, що цікаве для наших читачів. Колиж що не інтересне, то тим не обиджуемо нікого, якщо не містимо.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Віче в Ню Йорку в справі Українського Університету у Львові.

В неділю, дня 3. червня 1923 р. Тов. Української Молодіжи в Ню Йорку скликало віче в справі українського університету в ціли обзнакомити ширший загал про істнованне українського університету, його вимоги і потреби до утримання і дальшого розвитку. Український університет у Львові є приватний, а ще до того під острим надзором польської поліції. Без сумніву, що університет в такім положенню має великі вимоги від українського громадянства, але за те сповняє одну найважнійшу задачу, котра розвяже українське питанне в Европі.

Богдан О. Каштанюк, предсідатель Тов., отворив віче і представив зібраним проф. В. Целевича, котрий виголосив реферат. Проф. В. Целевич розповів про розвиток і скорий зріст університету аж до послідного дня перед виїздом з краю.

Головнійші точки з промови д. В. Целевича:

Кольонізація українських земель і нищінне української школи через перемінення українських шкіл в польські творить для нас, Українців, небезпеку, котру нам конечно треба побороти, бо за останних чотири роки 700 українських шкіл перемінено в польські. Це допровадило українське шкільництво до цего сумного факту, що лиш 120,000 українських дітей учиться в українських школах; 200,000 українських дітей учиться в школах польських; а 350,000 українських дітей не побирае цілком жадної науки. Отсі статистичні дати показують, що нам треба братись до роботи з великою енергією, бо знищенне народної школи грозить знищеннем середньої, а остаточно і самому університетові.

Студенти, котрі брали участь у визвольній боротьбі, а зліквідованню борби вернулись домів, з тюрем, шпиталів і таборів, хотіли учитись, але вступ на львівський, тоді вже спольщений, університет був заборонений українським студентам, тому, що українські студенти не уважали себе горожанами польської держави і як таким не дозволено їм користати з унісверситетських студій. Виїзд за границю був також заборонений, так що лиш мала група студентів могла вирватись з під польської облоги краю, а велика більшість мусіла ломати собі голову, чого, де і як учитись.

В році 1919 визначні українські громадяни і декотрі професори, щоб заспокоїти потреби студіюючої молодіжи, постановили заложити Приватний Український Університет. Були старання, щоби Тов. Петра Могили і Ставропігія дістали дозвіл від властий урядити методичні викладові курси, але всі привилеї і права, якими повисше згадані інституції були наділені і гарантовані попередними властями, не мали жадної ваги в очах польської культури. А коли по довшім стараннию одержано дозвіл на поодинокі виклади, то застано поліцію при дверех.

Воля до науки була сильнійша чим польська поліція, бо український університет на рік 1919—1920 став фактом доконаним для української студіюючої молодіжи. Маеся розуміти, що виклади фільозофії, права і медецини були тайні. Український загал, як також і студіююча молодіж віднеслись до університету прихильно: Перші жертвами, а останні своею організацією і волею до будови своеї інституції. На студентськім зїзді заборонено українським студентам вписуватись на польський університет і ухвалили згідно зі своїми постановами бойкотувати тих студентів, котрі вписались на польський університет. Молодіж дотримала своїх постанов а ще дотого впливала на родичів, щоб вирікались своїх синів за переступленне ухвал студентського зїзду.

При помочи університетських властий молодіж університетська занялась збіркою на університет в цілім краю. Помимо перепон від польського уряду збірка дала надзвичайно гарний результат, бо назбирано 22 вагони збіжа і певну суму гроший.

Вигляди на рік 1921—22 були досить вдоволяючі. Можна було сподіватись великого успіху. Стріли С. Федака студента університету відбилися гірко на заряді університету, бо найвизначнійші особи з др. В. Щуратом на чолі, Поляки пігнали до тюрми. Межи ними був і проф. В. Целевич, член факультету. Арешти зробили поважну прогалину в праці університету; але нові сили направили ту прогалину і праця дальше поступала наперед.

Обставини, під якими студенти мусять учитися, не є нормальні, але помимо сего результат є остаточно вдоволяючий. Виклади відбуваються в пивницях і салях, цілком невідповідних до університетських викладі. Студенти учаться добре, а по укінченню одного року на українськім університеті кільком студентам вдалось виїхати за границю і вступити на чужі університети. Їх наука на українськім університеті є їм признана і вони продовжують свої студії без жадної перешкоди.

При кінці 1922 року на українськім університеті побирало науку 1258 студентів звичайних і надзвичайних. Після факультетів вони були розділені осьтак: право 508, медицина 185, фільозофія 235. В тім самім році засновано і факультет техніки. Помимо тих періодичних арештовань студентів і професорів університет дальше істнує і буде істнувати.

По промові проф. В. Целевич відповів на кілька питань про відносини в краю.

Стефан Дембицький, голова Ліги Горожан в Ню Йорку, забрав голос і звернувся до тих Українців, котрі стали на роздорожу, самі не знаючи де вони є, які своїм криком і лайками зупиняють тих, котрі хотять вступити на шлях правдивого націоналізму без жадної примішки інтернаціоналу.

Я. Корнат з Ровей, Н. Дж., закликував Українців до згоди. Вже час, щоб Українці зрозуміли вагу високих шкіл і щиро складали жертви на підтримане університету.

По дискусії проф. В. Целевич забрав голос другий раз і коротко обговорив обставини на Волині і других частях українських земель, котрі були під Росією, а тепер находяться під Польщею.

О. Білоган, бувший секретар Тов. Української Молодіжи в Ню Йорку сказав кілька слів до зібраних, а опісля відчитав слідуючі резолюції:

Українське громадянство, зібране на всенароднім вічу в Українськім Народнім Домі, при 6-ій вул. в Ню Йорку, дня 3-го червня 1923 постановляе:

1. Зібрані висказують повне признанне українському громадянству в Галичині, а з окрема українській молодіжи за їх подиву гідну поставу в боротьбі за огнище української культури, українського університету у Львові.

2. Зібрані висказують рішучий протест проти нечуваного в світі насильства над правом культурного розвитку, яке в практиці переводить польська окупаційна влада в українських землях, занятих Польщею.

3. Зібрані апелюють до українського загалу в Злуч. Державах помогти матеріяльно нашим землякам в їх завзятій боротьбі за українське вище шкільництво.

4. Зібрані взивають українську молодіж в Америці до організації для несення так матеріяльної як і моральної помочі українському шкільництву та студіюючій молодіжи в краю.

5. Зібрані взивають всіх українських священиків в Америці призначити одну недільну збірку на український університет у Львові.

Всі резолюції були приняті одноголосно.

Збірку, яка виносила $33.77, зараз вислано на руки Української (Краевої) Студентської Ради у Львові.

Всі жертви на університет у Львові і на студентів проситься слати на адресу Тов. Укр. Молодіжи в Ню Йорку.

Ukr. Young Men & Women's Ass'n

30. E. 7th St. New York, N. Y.

Д. Сіроцький, секр. віча.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ВЯЧЕСЛАВ БУДЗИНОВСЬКИЙ.

З ЖИВОГО МЕДВЕДЯ.

Оповіданне з часів панщини.

(3)

— Я вже не маю нікого... Ні брата, ні сестри, ні вуйка, ні стрийка. Я сам саміський... як не рахувати Сірка. Грунту не маю. Але в селі люди добрі. Сяду під церквою і витягну руку.

— Не викидаю тебе. Лишишся далі в мене... Як доси, садівником. Але мені потрібний садівник жонатий.

— Возьмете ще одного?

— Тут на двох садівників нема роботи. Один лише дививсь би, як робить другий.

— Того я вже не збагну... Як то може бути, щоби я лишивсь тут одиноким садівником, та щоби той садівник був жонатий.

Пан усміхнувся.

— Хто сидить в тій хатчині, в глубині саду?

— Та я, пане.

— Чи не завелика вона на одну особу?

— Та завелика. Раньше мав я там жінку й діти і хата це була затісна.

— То й тепер поміститшся з жінкою... і з дітьми, як будуть які.

— Померла... Повмирали, пане, царство їм небесне.

— Вмерла одна, може прийти друга... І прийде. Ти й так старий, немічний. Тобі потрібна поміч, підпора. Хтож тобі буде ліпшою підпорою, як не власна, вірна дружина?

Старенький садівник вдивився здивований йв пана, щораз менше розуміючи його.

— Чого так дивишся на мене, як теля на нові ворота? Ти може дивуешся, що знайшовсь такий добрий пан, як я?... Такий, що такому старому як ти позволить ще раз оженитися?

— Жартуете, пане... Я ваш підданий, ваша худобина, але мій білий волос не на те, щоби над ним глумитися.

— Не жартую.

— Жартуете, пане, бо самі знаете, що таке вже не для мене.

— Говориш так, бо не знаєш, яку я цяцю призначив для тебе. Оженишся з Оришкою...

Дідусь усміхнувся.

— Хвилину, пане, я гадав, що ви справді напосілися оженити мене... Очивидно, з якою старою відьмою. Тепер бачу, що ви лиш жартуете.

Нестор перестав сміятися і промовив строго.

— Не жартую. Підеш до Оришки і приведеш її сюди, щоби далі була тим, чим була до смерти Харевича. Світлицю в твоїй хаті причепуриш обстановою з двора. Поміст і стіни вистелиш коврами. Все те зробиш зараз завтра... Нині маемо пятницю. З неділі піп звінчае вас. Оришка Клепиха перенесеся до твоеї світлиці. Ти сам усадовишся в другій комнаті по тім боці сіний. Не гадай, що твоя жінка буде для тебе. Не смієш переступити порога її світлиці ні в день ні в ночи і не смієш впускати її до твоеї комнати. Вже знаєш, що має бути, иди!... Приведи Оришку до двора. Але того, що вона буде твоею жінкою, ще не кажи їй. Я нині їду до батька, завтра верну. Щоби Оришка вже тут була!

Лесь обіймив коліна дідича.

— Пане! Змилосердіться над мною!... Не губіть дівчини!

— Слухай, старий! Як не хочеш, щоби я тебе і її закатував на смерть, то слухай моїх приказів. Маєш віз і перевіз. Або буде тобі добре в мене, або здохнеш під буками і твое стерво зїдять пси. Шуруй!

Пан сів на коляску і поїхав до Пишковець.

Клепа вийшов з хати. Вийшов за ворота і сів при дорозі під липою.

— Що мені діяти? — думав. — Як спасати Оришку? Хиба піду до попа питати ради...

Пішов до попа. Піп, котрий знав тайну харевича і знав, чия Ориська донька, подумав і сказав:

— Покищо, щоби його не дратувати, нехай Оришка вертае до двора. Я піду до Пишковець. Буду трібувати образумити його. Як не здужаю, то стрібую виторгувати відволоку. Може верне Ярема і знайде спосіб перебити ваше вінчанне. Може новий твій пан злакомиться на гроші і Ярема викупить Оришку. Я чув, що він богач.

— Так справді буде найліпше, панотче... Я скорше піду в Дністрі рибу годувати моїм мясом, ніж мав би влекшити йому гріх і прискорити поневірку Оришки.

На другий день пан не приїхав, лише прислав гінця сповістити, що приїде в неділю. Приказував, щоби люди дожидали його на цвинтари під церквою, бо розкаже їм, яка від тепер буде панщина іякі данини. Люди вже доміркувалися, що се значить.

— Не на те, щоби зменшити панщину, зменшити драчки, кличе нас, — говорили. — Заведе таку панщину, яка є в його батька, або й ще більшу. Не буде коли на своїм робити. Забере всьо прядиво, весь дріб, весь мід, всі воли... В селі буде плач і скрежет зубів.

В неділю приїхав Нестор.

— Оришка вже в дворі? — спитав садівника.

— В дворі, пане.

— Знає, що виходить замуж?

— Не знае, пане. Ви приказали не говорити їй про се.

— Добре. Світлиця в твоїй хаті вже причепурена?

— Ще не цілком.

— Завтра має бути готова! Завтра поїду до Галича. Позавтра твій шлюб. Перед вечером нехай сюди прийде коваль.

Клепа важко зітхнув.

— Впертий зьвір — подумав. — Не помогла їзда попа до Пишковець.

Пан пішов на цвинтар, Клепа вийшов на дорогу і пустився в сторону кузні. Ковалем був циган. Ще перед кількананцяти роками батька того цигана мали вішати за те, що небіжчикови панови вкрав був пару турецьких коний. Скриток з кіньми віднайшов Клепа і привів коні до двора, так що пан не мав ніякої втрати. Коли циганови вже вклали мотуз на шию, Клепа обняв ноги пана і став благати помилування. Пан змяк.

— Ти привів мені назад коні, — сказав, — отже твое слово в сім ділі важке. Дай злодієви сто буків і пусти його.

Клепа бив так, що циган по сотни буків і не почіхався.

— Я вже старий, — сказав до Клепи на працанне, — тож уже не буду мати нагоди заплатити тобі за твою прислугу. Але в мене син. Як заскоро не повисне, то він може коли стане тобі в пригоді.

Незабаром старий циган помер. За дозволом пана син поселився в селі, заклав кузню. Син затямив собі слова батька. Чим і як міг, віддячував Клепі. До того цигана Клепа ішов тепер по раду. В неділю в кузни не було нікого чужого, отже міг з циганом свобідно розмовитися.

Циган вислухав уважно, подумав і каже.

— З тої хвилі, коли мого батька мали вішати за коні твого покійного пана, я ще нічого не вкрав. Нині зачну наново красти. Вкраду Оришку.

— Ти вдурів?!

Циган розсміявся.

— Вкраду, бігме вкраду... Як сама не схоче втечи зі мною.

— Я не для тебе хочу спасти дівчину.

— Або я для себе? Вкраду для Яреми. Під Галичем таборуе ватага циганів. Спрячуть її так, що ніхто не знайде. Твій новий пан і не здогадаеся, що вона між циганами. Верне Ярема з Молдави, то віддадуть йому її.

— Хиба так... Але що Ярема з нею зробить? Пишківський відбере дівчину. На добавок за крадіж підданого велика кара. Ярема те шляхтич, не оборонить себе.

— В тім вже його голова. Нехай втікае з нею в Молдаву, на Запороже. Гроші має, не згине. Я поможу йому, бо й я тут не лишуся. Піду в світ за очи. Насамперед вкраду дівку, потому коні. Ти назад розбудив, розбурхав у моїх циганських жилах злодійську кров.

— Як маєщ так скінчити, то ліпше не помагай мені. Не хочу обтяжати моеї душі твоїми гріхами.

— За мої гріхи не ти підеш до пекла.

— Але я буду причиною, що ти вертаєш на злодійські шляхи.

— Та крадіж, якої ти будеш співвиновником, буде записана у Бога в книзі добрих діл. Викрадіж Оришки буде шляхотною крадіжию. За сю крадіж Бог простить мені всі мої пізнійші злодійські прогрішення... Але, вертаймо до діла. Нині твій пан ночує тут, чи ще поїде до батька до Пишковець?

— Нині ночує тут, але завтра поїде до Галича, де мабуть хоче вписати до гродських книг грамоту, котрою Іван Харевич продав йому маеток. В Галичи переночуе і позавтра верне, щоби вже у нас лишитися... Бодай би по дорозі скрутив вязи і не вернув!

— Як не сповниться твое бажанне, як не скрутить вязів по дорозі, то, може повіситься, як верне домів. Хиба би дівка не послухала нас і не хотіла втечи зі мною. Бо... може не буде мати до мене довіря... Поговоріть ви з нею і допевніть її, що на мене може покладатися.

— Поговорю. Ага... був би забув... Мене до тебе вислав пан. Приказав, щоби ти перед смерком прийшов до двора.

— Не знаєш, чого?

— Не скажу.

— Очивидно, прийду. В ночи знов прийди до мене. Обрадимо, як спасти Оришку.

Садівник вернув до двора. Смерком прийшов коваль. Пан завів його під комору і показав на залізну решітку в вікні.

— Сю решітку вирвеш і вставиш у вікно світлиці в хаті Клепи. Також виймеш ковані двері і ними заступиш двері світлиці. Світлиця має бути обезпечена так, щоби до неї ніхто не міг дібратися з надвору, та щоби, як замкнеш на ключ, ніхто з неї не вихопився. До роботи прийдеш завтра досвіта. До полудня робота має бути скінчена. Зрозумів?

— Зрозумів.

— Шуруй!

Циган пішов. В ночи прийшов до него Клепа.

— Щож тепер зробимо? — спитав. — Дівчини не вкрадеш. Пан сам догадався, що як його не буде дома, то дівчина втече. Решітку і ковані двері він безпечно казав вставити на те, щоби, як поїде, заперти у тій вязниці Оришку... Як її видобудеш?

Циган розсміявся.

— Як Бог загадав кого покарати, то насамперед відбирає йому розум. Як хто хоче свої гроші обезпечити перед злодієм, то возить їх з собою. Так пан повинен би робити з Орешкою. Але він вдурів. Лишить її дома за решіткою і за кованими дверми. Ще й кого взяв до тої роботи? Злодія!... Ти з Орешкою вже говорив?

— Ще ні. Гадаю завтра, як пан поїде. Ще й так не знаемо, як увільнити її. Вона ще не знае цілої правди, не знае, що її жде. Не повірить мені, отже може й не схоче втікати. Як пан вже запре її і я тоді скажу їй решту, сама догадаеся, що для неї нема иншого ратунку, як побіг, або смерть.

(Дальше буде).

З ОБЄДНАННЯ.

Спис жертводавців на Рідну Школу від нюйорської Ліги.

Число лісти 2. Зібрав п. М. Луцик 2.50. Зложили: М. Луцик і М. Мельник по 1.00; М. Бубній 50 цнт.

Ч. л. 3. Зібрав п. Т. Дідоха 5.00. Зложили: Р. Захарчук 3.00; Т. Дідоха 2.00.

Ч. л. 4. Зібрав К. Добрянський 13.00. Зложили: К. Добрянський 2.00; по 1.00: М. Тарновський, А. Сандей, Ш. Забрінський, П. Добрянський, В. Тарновський, Е. Добрянська, В. Романів, Д. Добрянський, А. Савула, В. Савкі, Т. Слюдук.

Ч. л. 5. Зібрав М. Добрянський 6.50. Зложили по 1.00: Добрянський, Ю. Кароль, Т. Качпар, М. Старущак, П. Шкрабайло; І. Хома і П. Деревянка по 50 цнт.; по 25 цнт.: В. Кожух, В. Зіблікевич.

Ч. л. 6. Зібрав І. Добрянський 3.00. Зложили по 1.00: М. Марків, І. Марусевич і І. Добрянський.

Ч. л. 8. Зібрав М. Карицин 2.00. Зложили: Д. Груховський і А. Скуба по 1.00.

Ч. л. 9. Зібрав О. Довганюк 17.00. Зложили: М. Беля 5.00; по 1.00: І. Задорожний, А. Довганюк, А. Бучак, І. Барлей, Г. Вазак, Д. Головчак, Г. Клипкович, С. Петровський; по 50 ц.: Л. Бучак, Е. Бучак, Станислав, М. Шевчукова, І. Дудик, Т. Куман, Т. Бернацький, А. Скоробовський.

Ч. л. 10. Зібрав І. Дусановський 3.00 Зложили: по 50 цнт.: І. Ярдан, В. Дусановський, Б. Дусановський, А. Дусановська, І. Дусановський; по 25 ц.: В. Пагода (Жид), Б. Ісампос (Грек).

Ч. л. 11. Зібрав М. Кибюк 5.50. Зложили: М. Кибюк і І. Дозинський по 1.00; по 50 цнт.: М. Малек, Ф. Шварчевський, Т. Николаяк, Ф. Хоро; по 25 цнт.: Б. Людвик, Ев. Кибюк, Гемба, А. Вальтир, Г. Шайпігер, П. Николяк.

Ч. л. 12. Зібрав Іван Федун 3.00. Зложили по 1.00: А. Загоруйко, А. Бучек і І. Федун.

Ч. л. 13. Зібрав П. Задорецький 2.75. Зложили: П. Задорецький і Ю. Римар по 1.00; М. Фенчинська 50 цнт.; Н. Фенчинська 25 цнт.

Ч. л. 14. Зібрав Н. Джурин 2.00. Зложили по 1.00: Н. Джурин і Г. Джурин.

Ч. л. 15. Зібрав Теодор Фурик 3.75. Зложили: А. Фурик 1.00; по 50 цнт.: І. Бик, Й. Века, І. Єталіщук, Л. Гловацький, Т. Фурик; Г. Картай 25 цнт.

Ч. л. 16. Зібрав Н. Берків 4.50. Зложили: по 1.00: Н. Берків, Ю. Туращик, С. Мегленько і К. Берків; П. Станик 25 цнт.

Ч. л. 17. Зібрав І. Галичан 10.00. Зложили: І. Гриник (Джерзи Сіти) 5.00; по 1.00: П. Петрів, І. Кубарик, Й. Васильців, С. Пішак і І. Галичан.

Ч. л. 19. Зібрав С. Антонишин 9.25. Зложили: Н. Гладун і П. Стасюк по 2.00; по 1.00: С. Антонишин, А. Васильців, І. Всякий і І. Лозинський; С. Лупічук і П. Тичинський по 50 цнт.; Гладун 25 цнт.

Ч. л. 20. Зібрав П. Гаврис 9.50. Зложили: П. Гаврилів 5.00; А. Гаврис 2.00; Н. Петрівський і П. Гаврис по 1.00; Й. Голеньовський 50 цнт.

Ч. л. 21. Зібрала панна Н. Фенчинська 4.25. Зложили: К. Лемко 1.25; Н. Фенчинська і Ю. Римар по 1.00; Н. Фенчинський 50 цнт.; по 25 цнт.: О. Антонів і П. Задорецький.

Ч. л. 22. Зібрав С. Щіпка 4.50. Зложили: по 1.00: П. Гончарик, Т. Купчак, Н. Антоник, С. Щіпка! В. Климань 50 цнт.

Ч. л. 23. Зібрав І. Приймак 15.25. Зложили: Н. Герман і Д. Оробчук по 2.00; по 1.00: о. Н. Підгорецький, О. Баляс, Січовий Базар, В. Боршовський, Д. Павлюк, А. Грабовецький, Л. Кузьма і І. Приймак; по 50 цнт.: Г. Николин, В. Рипужинський, І. Кравчук, І. Бронецький, М. Маркович; П. Іваницька 65 цнт.

Ч. л. 24. Зібрав Ф. Стефанів 6.20. Зложили: В. Стефанів і В. Мельник по 1.00; по 50 цнт.: І. Васьо, Т. Татунчак; Ю. Іваник 40 цнт.; А. Татуньчак 30 цнт.; по 25 цнт.: В. Босий, М. Боса, А. Боднар, П. Спрітка, М. Жилка, П. Сербват, Ф. Дихало, І. Доскоч, А. Бурмак, А. Куцький.

Ч. л. 25. Зібрав П. Сокальчук 7.00. Зложили: Безменюк 5.00; по 1.00: В. Дроботій і І. Стець.

Ч. л. Зібрав Т. Милещук 1.00.

Ч. л. 27. Зібрала панна К. Лемко 7.25. Зложили: по 1.00: К. Лемко, Ю. Римар, К. Петрик, Н. Фенчинський, М. Давидів, В. Загаєвич, К. Третяк; Н. Фенчинська 25 цнт.

Ч. л. 28. Зібрав Н. Воробець 7.00. Зложили по 1.00: Г. Титаш, Володимир Попович, Д. Якубовська, М. Спенюк, М. Татаринська, А. Сивець, С. Шутаківна.

Ч. л. 29. Зібрав А. Жубрид 7.25. Зложили: М. Вільк 2.00; по 1.00: Н. Клача, М. Шевчинський, Ф. Лазорко, А. Жубрид; І. Лободяк 50 цнт.; по 25 цнт.: Е. Гулик, Д. Бачек, А. Ковальчук

Ч. л. 30. П. Мартинюк 1.00.

Ч. л. 31. Зібрав І. Марусевич 24.50. Зложили: по 2.00: Д. Д. Ковалів, М. Яськів, В. Любов; по 1.00: І. Бабій, І. Бабій, С. Бздель, І. Масловський, Ю. Опеля, М. Гула, Н. Любень, Й. Кофан, С. Венгер, І. Ярмола, М. Євуш, М. Костецька, К. Бойчук, І. Рудий, П. Чупіль, Г. Дерех; по 50 цнт.: Ф. Чайка, С. Опеля, Н. Гладкий, І. Васильків, П. Назаревич; І. Деревляний 5 ц.

Ч. л. 32. Зібрав Г. Никифорчин 15.75. Зложили: по 1.00: Г. Слободзян, А. Замлинський, І. Атаманюк, В. Марфей, Е. Шміт, А. Вейман, Б. Люрія, В. Вітвітки, Н. Дмитерко, Т. Бабюк, В. Клим, Н. Лелит, С. Кметь і М. Гузар; по 50 цнт.: І. Перембський, М. Лукан, І. Дущук; М. Добрянський 25ц.

Ч. л. 33. Зібрав Н. Дзюма 6.50. Зложили: по 1.00: С. Угорчак, С. Герасимів, Н. Угорчак, Д. Мотюк, В. Туранський; А. Карпович 50 цнт.

Ч. л. 34. Зібрав О. Баляс 10.00. Зложили: С. Кущак 2.00; О. Баляс 1.25; по 1.00: М. Савицький, А. Гула, В. Лис, П. Яворський, А. Петрочко, М. Савицький; П. Романчук 50 цнт.; А. Федин 25 цнт.

Ч. л. 35. Зібрав В. Голубович 2.50. Зложили: Н. Андрухів 1.00; В. Люцьків 50 цнт.; по 25 цнт.: Н. Н., Курчин, М. Яремчук, Ю. Шкляр

Ч. л. 36. Зібрав П. Шмир 9.75. Зложили: по 1.00: І. Галичин, Т. Лис, В. Заяць, С. Прончад, С. Пурит, С. Чайковський, О. Різпяк, п. Шмир; по 50 цнт.: Т. Пригода, М. Стець, К. Дубанович; Н. Лужний 25 цнт.

Ч. л. 37. Зібрав Т. Гиса 23.50. Зложили: П. Слободзян 2.00; по 1.00: К. Яцишин, А. Заяць, Д. Долібський, Т. Пітсунко, П. Пітсунко, Т. Онуфрик, В. Руснак, Н. Теребецький, М. Ляляк, Й. Забавчук, Г. Мазуркевич, М. Яремус, В. Савицький, А. Лакомська, П. Зубик, П. Калиновський, В. Павлюк, В. Катурляш, Г. Романюк; по 50 цнт.; П. Головчинський, М. Ключек, С. Філяровський, П. Вовк, С. Кучер.

Ч. л. 38. Зібрав Ф. Матлай 10.00. Зложили: Т. Гордзінський 2.00; по 1.00: Б. Капітанюк, С. Турчин, Н. Небожинська, А. Горбатюк, М. Возняк, С. Горбатюк, Р. Токарчик, І. Карпець.

Ч. л. 39. Зібрав А. Куцик 11.50. Зложили: Марія Куцик 5.00; А. Куцик 1.00; А. Балаган 50цнт. На весілю в П. Тарновського дрібними датками 5.00.

Ч. л. 40 Зібрав М. Никифорчин 14.00 Зложили: Тов. Вільних Козаків міста Львова 10.00; П. Мельничук і Р. Козоріз по 1.00; К. Козоріз 50 цнт.; по 25 цнт.: Т. Приданус, М. Никифорчин, Я. Мелета, О. Балас, І. Повалений і Ю. Бучак.

Ч. л. 41. Зібрав М. Соловський 11.00 Зложили: М. Кілсон 2.00; М. Соловський 1.50; по 1.00: М. Ришитело, А. Загоруйко, П. Паламар, Ф. Конюх, А. Бучак, П. Бих, Я. Кий; М. Порада 50 ц.

Ч. л. 42. Зібрав О. Плескун 10.00. Зложили: по 1.00: П. Мороз, М. Ковбаснюк, Г. Кука, М. Теплий, М. Смейко, О. Жмидяк, В. Мартинів, А. Бучак, І. Базар, О. Плескун.

Ч. л. 43. Зібрав Г. Хлистун 1.75. Зложили: Д. Величко 1.00; по 25 цнт.: М. Боднар, Н. Шевців і П. Бойко.

Ч. л. 44. Зібрав В. Цільник 2.00. Зложили: В. Цільник і П. Грицай по 1.00.

Ч. л. 46. Зібрала панна Е. Крамар 10.00. Зложили: Е. Крамар 2.00; по 1.00: І. Генега, С. Антонюк, Д. Александрович, Е. Возьний, С. Сосульський, О. Кішенюк, Е. Братина, Л. Тригубець, М. Савка.

Ч. л. 47. Зібрала п. М. Курпіта 5.00. Зложили: М. Курпіта 3.50; П. Зимник 1.00; Ю. Нодованець 50 цнт.

Ч. л. 50. Зібрав І. Бабинець 7.00. Зложили: М. Федина 1.50; по 1.00: М. Вінестос, І. Франко, Піскоцький, І. Бабинець; по 50 цнт.: М. Гандзюк, І. Сеньків і С. Франко.

Ч. л. 51. Зібрав Д. Левицький 9.25. Зложили: по 1.00: Д. Левицький, Р. Роківська, М. Борис, Я. Купчак, І. Харамбура, М. Харзаліс; по 50 цнт.: І. Головчак, С. Колодій, М. Шимоновський; по 25 цнт.: К. Семащин, А. Подомана, В. Паліїчук, І. Місевич, Д. Моравський, І. Ясінський, Н. Комарніцький.

Ч. л. 61. Зібрав М. Лацік 10.00. Зложили: М. Лацік 3.00; Д. Яворський 2.00; по 1.00: М. Гуща, В. Червінський, С. Кудла, Р. Вкачик і Г. Гурин.

Збірка на весілю у П. Дубаса, зібрав п. Т. Дідоха 9.50.

Марія Вільк 2.00.

Збірка на пікніку тов. Могили 26.97. Збирали: Е. Крамар 5.82; М. Крицький 5.36; А. Куцик 5.75; А. Литвинишин 90 цнт.; М. Курпіта 4.67; А. Литвинишин 4.44.

Разом $395.42. За друки 10.00.

Остаєсь $385.42.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ПЕРЕД НЕУРОЖАЄМ В РОСІЇ

„Экономическая Жизнь" оголошує данні про становище озимини на 1. травня. Оцінка урожаю по системі — 5 — дуже добре, 4 — добре, 3 — задовольняюче, 2 — незадовольняюче й 1 — зле, дає такі результати: район, споживаючий хліб — 2,2; район продукуючий хліб — 2.6. Найгіршими по урожаю являються губернії: ярославська (1,8), калужська (1,7), іваново-вознесенська (1,9).

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО

Отсим повідомляється, що піврічні збори шеровців Українського Народного Дому відбудуться дня 1-го липня о годині 4-ій пополудни в галі У. Н. Дому. Проситься всіх шеровців прибути на піврічні збори, бо на зборах має рішатися дуже важна справа, а то справа будови школи при Народнім Домі, котра є конечна для нас Українців в Клівленд. Тож проситься всіх прибути на сі важні збори. 48-9

ЗА ЗАРЯД У. Н. Д.:
Семан Федик, предс.,
В. Репужинський, рек. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".